

Intimiteit, relatievorming, seksualiteit en seksueel misbruik

*Frans Snyers
Maart 2001*

Enkele algemene, oriënterende bedenkingen.

- ◆ Startpunt dient te zijn de zorgbehoefte van de persoon met mentale handicap op dit gebied.
- ◆ Er moet respect zijn voor de verschillen in culturele en levensbeschouwelijke achtergronden van bewoners, cliënten en familie.
- ◆ Lichamelijke verzorging moet gebeuren in respect voor de zeggenschap van de bewoner over zijn eigen lichaam.
- ◆ Ieder individu heeft recht op seksualiteitsbeleving, ongeacht voorkeur, sekse, leeftijd of handicap.
- ◆ Seksualiteit hangt niet a priori samen met een relatie.
- ◆ Er moet ruimte zijn voor gedragingen die in brede lagen van de bevolking aanvaard worden.
- ◆ Het is de taak van de professionele begeleiding om seksualiteit ter sprake te brengen. Daartoe dient eventueel voorlichting gegeven te worden.
- ◆ Intimiteit en seksualiteit behoren tot de privacy van de bewoner.
- ◆ Ouderschap is niet verantwoord voor de doelgroep van personen met ernstig tot zwaar mentale handicap.
- ◆ Indien nodig kan seksuele dienstverlening door prostitutie gebeuren.
- ◆ De grenzen van de begeleiding moeten steeds worden gerespecteerd, onder meer bij seksuele dienstverlening.
- ◆ Elke vorm van seksueel misbruik wordt afgekeurd.
- ◆ De begeleiding moet op een degelijke wijze worden ondersteund.
- ◆ Er is een meldingsplicht ten aanzien van elke vorm van seksueel misbruik waarbij slachtoffer en verdachte worden beschermd.
- ◆ Slachtoffer en verdachte of dader dienen op een professionele manier te worden opgevangen en begeleid.
- ◆ Een constante dialoog met ouders en familie is belangrijk.

Ontwikkeling van visie en beleid in de instelling.

- ◆ Uitgaande van vaststelbaar gedrag en vragen bij bewoners en personeel via een ethische commissie naar een visietekst en een gedragscode voor het geheel van de instelling.
- ◆ De algemene visietekst handelt over:
  - ✓ Lichamelijke verzorging, omgang en omgangsvormen.
  - ✓ Uitingsvormen van lichaams- en seksualiteitsbeleving.
  - ✓ Voorlichting, preventie, anticonceptie en mogelijke consequenties van seksualiteit.

- ◆ In de beleidsvisie over seksueel misbruik komen aan bod:
  - ✓ De algemene visie
  - ✓ Werkwijze wanneer de verdacht een cliënt is
  - ✓ Werkwijze wanneer de verdachte een medewerker is
  - ✓ Werkwijze wanneer de verdachte een extern persoon is.
- ◆ Verantwoordelijkheden en deskundigen worden beschreven:
  - ✓ Binnen de instelling
  - ✓ Bij de ouders
    - Een speciale paragraaf is toegevoegd over deskundigheidsbevordering.
- ◆ Het feit dat er meer aandacht is voor deze problematiek houdt niet in dat alle bewoners op dit vlak moeten worden begeleid. Hoofdzaak is dat er gepast ingespeeld wordt op vragen en behoeften die leven.

Enkele ideeën uit de discussie en gedachtenwisseling achteraf.

- ◆ Diegenen die feiten melden zijn beschermd. Een duidelijke procedure is hier afgesproken.
- ◆ Bij nood aan professionele hulp (vb seksueel misbruik) wordt beroep gedaan op externe deskundigheid.
- ◆ In geval van misbruik door een personeelslid volgt automatisch ontslag. Professionele hulp en begeleiding wordt gesuggereerd.
- ◆ In geval van seksueel misbruik van een bewoner wordt professionele hulp en begeleiding aangeboden.
- ◆ De ervaring binnen de voorziening is dat er nu meer mogelijk is geworden. Vroeger werd alles meer toegedekt en verboden. Nu wordt er meer getolereerd.
- ◆ De ethische commissie is op het huidige ogenblik niet meer actief. Zij kan steeds opnieuw opgestart worden.